Nr 7

Skatteutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt jämte motioner.

Propositionen

I proposition nr 11 har Kungl. Maj:t under åberopande av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1971 föreslagit riksdagen att anta vid propositionen fogat förslag till förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt.

I syfte att stimulera företagen att investera i maskiner och andra inventarier framläggs i propositionen förslag om särskilt investeringsavdrag vid den statliga inkomsttaxeringen, motsvarande 10 % av kostnaden för maskiner och inventarier som anskaffats under år 1971.

Författningsförslaget har följande lydelse:

Förslag till

Förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas som följer.

1 §

Fysisk eller juridisk person, som driver rörelse, jordbruk eller skogsbruk och som under år 1971 anskaffar maskiner eller andra döda inventarier avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten, får vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta särskilt investeringsavdrag vid inkomstberäkningen för den förvärvskälla vari verksamheten ingår.

Avdraget göres vid 1972 års taxering eller, i fråga om anskaffning under sådan del av år 1971 som är att hänföra till beskattningsår för vilket taxering i första instans sker senare, vid denna taxering.

2 §

Anskaffning anses ske när skriftligt avtal om förvärv träffas eller, om sådant avtal icke träffas, när leveransen sker. Träffas skriftligt avtal om förvärvet under år 1971 och sker leverans samma år men hänför sig avtalet och leveransen till skilda beskattningsår, anses anskaffningen ha skett vid leveransen.

Maskin eller annat inventarium, som den skattskyldige själv tillverkar, anses anskaffat under år 1971 till den del kostnader då nedlagts på tillverkningen.

3 §

Särskilt investeringsavdrag utgör tio procent av anskaffningskostnaden. Träffas skriftligt avtal om förvärvet under år 1971 för leverans under senare år, utgör dock avdraget tio procent av det avtalade priset.

Särskilt investeringsavdrag åtnjutes icke för följande inventarier, nämligen

inventarier med en beräknad varaktighetstid av högst tre år,

begagnade inventarier,

personbilar, som avses i vägtrafikförordningen (1951: 648) och som icke användes i yrkesmässig trafik eller uthyrningsrörelse,

inventarier, som den skattskyldige själv tillverkar, om tillverkningen börjat före ingången av år 1971,

inventarier, om vars anskaffande skriftligt avtal träffas under år 1971 och som enligt avtalet skall levereras efter utgången av år 1973.

För inventarier, som förvärvas från någon med vilken förvärvaren är i väsentlig ekonomisk intressegemenskap, åtnjutes särskilt investeringsavdrag endast om säljaren är tillverkare och tillverkningen börjat efter ingången av år 1971.

Särskilt investeringsavdrag enligt denna förordning åtnjutes icke för inventarier, för vilka investeringsfond enligt förordningen (1955: 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning eller motsvarande äldre författning tagits i anspråk enligt beslut av Kungl. Maj:t eller arbetsmarknadsstyrelsen eller för vilka förordningen (1963: 216) om extra avskrivning och särskilt investeringsavdrag vid inkomsttaxeringen skall äga tillämpning enligt beslut av Kungl. Maj:t.

4 §

Särskilt investeringsavdrag åtnjutes endast om den skattskyldige framställer yrkande om sådant avdrag i allmän självdeklaration och företer tillfredsställande utredning om den anskaffningskostnad på vilken avdrag skall beräknas. Avdrag åtnjutes endast om sådan kostnad i förvärvskällan under år 1971 uppgått till minst 5 000 kronor.

5 §

Åtnjutes särskilt investeringsavdrag i fall då skriftligt avtal om förvärv träffas under år 1971 men leverans icke sker före utgången av året, gäller följande.

Sker icke leverans före utgången av år 1973, skall vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, som omfattar den 31 december 1973, tillägg göras med belopp som motsvarar en och en halv gång investeringsavdraget. Överlåtes eller nedlägges den förvärvskälla,

vari avdraget åtnjutits, före utgången av år 1973 och innan leverans skett, skall sådant tillägg göras vid taxeringen för det beskattningsår då förvärvskällan överläts eller nedlades. Sker leverans före utgången av år 1973 och är den slutliga anskaffningskostnaden lägre än det belopp på vilket investeringsavdraget beräknats, skall vid taxering till statlig inkomstskatt för det beskattningsår, då leveransen skedde, tillägg göras med femton procent av skillnaden. Tillägg enligt detta stycke göres vid inkomstberäkningen för förvärvskällan i fråga.

Föreligger särskilda skäl, får riksskatteverket medge att tillägg enligt föregående stycke icke göres eller göres med lägre belopp än som följer av samma stycke. Mot riksskatteverkets beslut i sådan fråga får talan icke föras.

6 §

I fråga om handels- eller kommanditbolag beräknas särskilt investeringsavdrag och tillägg enligt 5 § för bolaget.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Motionerna

1. motionen nr 1208 av herr Hellström m. fl. vari hemställs

a) att riksdagen beslutar att 4 § i förslaget till förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt skall ges följande lydelse:

"Särskilt investeringsavdrag åtnjutes endast om den skattskyldige framställer yrkande om sådant avdrag i allmän självdeklaration och företer tillfredsställande utredning om den anskaffningskostnad på vilken avdrag skall beräknas. Avdrag åtnjutes endast om sådan kostnad i förvärvskällan under år 1971 uppgått till minst 5 000 kronor. *Särskilt investeringsavdrag åtnjutes endast om den skattskyldige kan styrka att ifrågavarande investeringsbeslut underställts berörd lokal facklig organisation för samråd som lett till den fackliga organisationens tillstyrkan.*"

b) att riksdagen ger Kungl. Maj:t till känna vad som i motionen anförts om särskilda villkor för företagen i vad avser rätten att erhålla avdrag på skatten för investeringar i inventarier och maskiner under 1971, samt

c) att riksdagen i övrigt bifaller Kungl. Maj:ts proposition 1971: 11;

2. motionen nr 1209 av herr Hermansson i Stockholm m. fl., vari hemställs att riksdagen avslår Kungl. Maj:ts proposition 1971: 11 med

förslag till förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt;

3. motionen nr 1210 av herr Nilsson i Tvärålund m. fl., vari hemställs att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition 1971: 11 beslutar,

a) att särskilt investeringsavdrag vid anskaffning av maskiner m. m. under 1971 skall medges med 30 procent av anskaffningskostnaden vid investeringar inom det inre stödområdet, 20 procent vid investeringar inom det allmänna stödområdet i övrigt och 10 procent vid investeringar i andra delar av landet, samt

b) att uppdra åt vederbörande utskott att utforma erforderlig författningstext.

Utskottet

I syfte att stimulera företagen till investeringar i maskiner och inventarier föreslås i propositionen att skattskyldiga, som driver rörelse, jordbruk eller skogsbruk och som under år 1971 anskaffar maskiner och andra döda inventarier för stadigvarande bruk i verksamheten, vid taxeringen till statlig inkomstskatt skall medges ett särskilt investeringsavdrag med belopp motsvarande 10 % av anskaffningskostnaden. Som förutsättning för rätt till avdrag skall gälla att tillfredsställande utredning om anskaffningskostnaden företes och att denna uppgått till minst 5 000 kr.

Skatteutskottet delar — i likhet med finansutskottet i dess betänkande 1971: 1 — den av departementschefen i årets finansplan tillkännagivna uppfattningen att den ekonomiska politiken i nuvarande situation bör inriktas på att höja investeringsaktiviteten inom näringslivet. Erfarenheterna från 1964 och 1968 har visat att ett investeringsavdrag av den art som föreslås i propositionen är väl ägnat att tillgodose ett sådant syfte, eftersom det förbilligar investeringarna och därigenom tillför berörda företag en inte oväsentlig likviditetsförstärkning. Det finns enligt utskottets mening anledning anta att företagen till följd av det föreslagna investeringsavdraget kommer att tidigarelägga investeringar, vilka eljest av olika anledningar skulle ha skjutits på framtiden. Med hänsyn härtill tillstyrker utskottet i princip förslaget om särskilt investeringsavdrag. Utskottet kan således inte biträda yrkandet i motionen nr 1209 om avslag på propositionen.

I motionen nr 1210 yrkas en differentiering av avdraget. Motionärerna anser att särskilt investeringsavdrag bör medges med 30 % av anskaffningskostnaden vid investeringar inom det inre stödområdet, med 20 % vid investeringar inom det allmänna stödområdet i övrigt och med 10 % vid investeringar i andra delar av landet.

Bevillningsutskottet har i olika sammanhang intagit en restriktiv hållning till yrkanden att av lokaliseringspolitiska skäl ge vissa regioner särskilda skattepreferenser och därvid genomgående hävdat att sådana intressen bör tillgodoses genom andra åtgärder än genom lättnader i beskattningen. Skatteutskottet finner inte att de skäl som åberopas i den nu förevarande motionen ger anledning till någon ändrad principiell inställning i detta avseende. På grund härav och med hänsyn till det ytterligare skattebortfall, som skulle bli resultatet av motionärernas förslag, avstyrker utskottet bifall till motionen nr 1210.

Utskottet har slutligen att behandla yrkandena i motionen nr 1208. Motionärerna yrkar, att investeringsavdrag skall få åtnjutas endast om den skattskyldige kan styrka, att investeringsbeslutet underställts lokal facklig organisation för samråd och att denna tillstyrkt beslutet. Vidare hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna dels att en bred försöksverksamhet på kort sikt bör bedrivas på såväl arbetsmiljöns som den ekonomiska demokratins område, dels att de samhällsstödda investeringarna i maskiner och inventarier under år 1971 bör bidra till att förbättra arbetsmiljöerna i industrin.

Motionärernas förslag får ses mot bakgrunden av att det sedan länge ansetts nödvändigt att samhället har insyn i och kontroll av verksamheten inom företag av olika slag. Samarbetsutredningen (Fi 1969: 58), även kallad insynsutredningen, som haft till uppgift att utreda formerna för förbättrad information och vidgat samarbete mellan företag och samhälle, avlämnade förra året betänkandet Företag och Samhälle, del 1 och 2 (SOU 1970: 41 och 42). Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling. Med anledning av vad som anförts i motionen vill utskottet också erinra om att arbetsmiljöutredningen (S 1970: 35), som har i uppdrag att företa en allmän översyn av arbetarskyddslagstiftningen, enligt sina direktiv bör ägna stor uppmärksamhet åt de anställdas möjligheter att öva inflytande på utformningen av arbetsmiljön.

Som motionärerna framhållit pågår en viss försöksverksamhet på företagsdemokratins område inom såväl den offentliga som den privata sektorn (jfr BaU:s utl. 1970: 70). Med hänsyn härtill och i avvaktan på det slutliga ståndpunktstagandet till samarbetsutredningens betänkande och till arbetsmiljöutredningens arbete är utskottet inte berett att nu ta ställning till motionärernas förslag. Utskottet avstyrker därför bifall även till motionen nr 1208.

Av det anförda framgår att utskottet utan ändring tillstyrker det i propositionen framlagda förslaget om särskilt investeringsavdrag.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen

A. avslår motionen nr 1209;

B. med avslag på motionerna nr 1208 och 1210 antar det vid

propositionen nr 11 fogade förslaget till förordning om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt.

Stockholm den 23 februari 1971

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), Engkvist (s), Eriksson i Bäckmora* (c), Kristenson (s), Josefson i Arrie (c), Wärnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Nilsson i Trobro (m), Wikner (s), Sundkvist (c), Stadling* (s), Hörberg (fp) och Marcusson (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Särskilt yttrande

av herrar Eriksson i Bäckmora (c), Josefson i Arrie (c), Larsson i Umeå (fp), Sundkvist (c) och Hörberg (fp):

"Det i propositionen föreslagna extra investeringsavdraget är avsett att ge stimulans till ökade maskininvesteringar i näringslivet under det närmaste året. Förslaget har sålunda ett direkt konjunkturpolitiskt syfte, och avdraget är av tillfällig karaktär. Med hänsyn härtill kan vi inte biträda förslaget i motionen nr 1210 om en geografisk differentiering av avdraget.

Det finns däremot enligt vår mening anledning att pröva förutsättningarna att av regionalpolitiska skäl införa något permanent system med särskilt gynnsamma avskrivningsmöjligheter vid investeringar inom stödområdet. Möjligheterna att exempelvis låta det nu föreslagna extra avdraget bli bestående inom stödområdet bör därför övervägas vid den fortsatta utbyggnaden av regionalpolitiken."

MARCUS BOKTR. STHLM 1971 710026